

SPECIÁLNÍ VYDÁNÍ VĚNOVANÉ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ/ŽÁKŮ-CIZINCŮ

CENTRA PODPORY NIDV: PRVNÍ POMOC ŠKOLÁM

Vážení čtenáři,
milé kolegyně, milí kolegové,
nahlédneme-li do statistik, zjistíme,
že v současné době navštěvuje mateřské,
základní a střední školy v České republi-

ce kolem 78 500 dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem. Národní institut pro další vzdělávání se věnuje podpoře pedagogů pro práci s dětmi/žáky-cizinci a spolupráci s ostatními organizacemi a odborníky zabývajícími se touto problematikou již více než pět let. Od roku 2015 realizujeme strategii MŠMT zaměřenou na vytvoření celorepublikového systému odborné, informační, metodické a vzdělávací podpory pedagogických pracovníků škol a školských zařízení při integraci a vzdělávání této cílové skupiny dětí a žáků. Součástí této koncepce bylo mimo jiné i vytvoření Krajských center podpory, která dnes již spolehlivě působí na každém krajském pracovišti NIDV. Centra podpory slouží hlavně jako první pomoc pro učitele a školy, do kterých nastoupí dítě či žák s odlišným

mateřským jazykem, ale také pro další účastníky integrace cizinců, především pro jejich rodiny. Náš proškolený metodik může dle požadavku a potřeby zprostředkovat konzultace s odborníky, poskytnout kontakty na tlumočníky, neziskové organizace a kompetentní úřady či orgány, které řeší problematiku začleňování cizinců. Postupně rozšiřujeme síť kvalitních odborníků, spolupracovníků a lektorů, kteří nám pomáhají jak při konzultacích, tak při realizaci vzdělávání učitelů v této oblasti, ale i při přípravě metodických a informačních materiálů a publikací. Chtěla bych poděkovat všem, kteří se společně s námi snaží naplňovat naše motto: „Pomozme společně dětem-cizincům, aby u nás byly jako doma.“

Mgr. et Mgr. Helena Plitzová, ředitelka

KAŽDÉ DÍTĚ BY SE MĚLO VE ŠKOLE CÍTIT BEZPEČNĚ

Mgr. Alena Faberová

Stála u zrodu Pedagogického centra Karlovy Vary, po mnoha letech práce na gymnáziu a základní škole se v roce 2010 znovu vrátila do NIDV, v letech 2014 a 2015 vedla celostátní projekt Cizí jazyk pro život a dnes pro změnu vede kancelář ředitelky NIDV. Jako metodik pro vzdělávací oblast cizí jazyky se v roce 2012 podílela na prvních aktivitách NIDV zaměřených na podporu pedagogů při začleňování a vzdělávání žáků a dětí, jejichž mateřským jazykem není čeština. V roce 2014 byla také součástí týmu NIDV, který z podnětu MŠMT zpracovával strategii odborné podpory pedagogických pracovníků vzdělávajících děti/žáky-cizince...

Co je vám na problematice žáků cizinců blízké?

Toto téma se mne dotýká vlastně již od studentských let, kdy jsme na stážích ve Skandinávii a Německu navštěvovali školy se silně multikulturním klimatem. To, co dnes řešíme u nás, bylo tam velkým tématem a výzvou už v 80. letech: Jak podporovat začlenění rodin imigrantů do společnosti a jejich dětí do školy, jak pozitivně využít odlišný kulturní původ všech dětí ve třídě pro výchovu k vzájemné toleranci a respektování, jak se vypořádat s vícejazyčností, s didaktickými otázkami souvisejícími s výukou druhého, případně dalšího cizího jazyka, jak využívat jazykovou propedeutiku...

Proč je téma vzdělávání dětí cizinců podle vás důležité? Myslíte si, že se přístup k cizincům v ČR nějak v čase mění?

Žijeme v době umožňující téměř neomezené cestování, studium, práci i život v jiných zemích. Naopak stále více cizinců žije u nás. Interkulturní

kompetence patří dnes k těm nejdůležitějším: žáci-cizinci v našich školách potřebují na jedné straně naši pomoc a podporu, ale na druhé straně nás všechny mohou velmi obohatit! To samozřejmě dnes chápe a přijímá už většina naší společnosti.

Co je podle vás pro děti cizince po příchodu do ČR nejtěžší?

Dítě, které je vytrženo ze sociokulturního a jazykového prostředí, ve kterém dosud vyrůstalo, jistě potřebuje, tak jako jeho rodina, aspoň zpočátku intenzivní podporu a pomoc. Z hlediska zařazení do školy a jeho dalšího vzdělávání je to především pedagogická profesionalita a zájem a vstřícnost ze strany učitelů, které NIDV svým komplexním systémem podpory chce posilovat. Pokud totiž učitel má odpovídající metodické, informační a materiální zázemí a podmínky, dokáže pak snáze budovat pozitivní multikulturní klima ve třídě a upevňovat ve všech dětech, bez ohledu na to, jakou mají národnost a odkud pocházejí, pocit bezpečí.

R. G.

NECÍTIM SA V ČESKEJ REPUBLICE AKO CUDZINKA

PaedDr. Eva Vincejová PhD.

Práci ve školství se věnuje od roku 1986. Profesně prošla celou řadou škol a odborností: působila jako pedagog volného času, vychovatelka ve školním klubu, učitelka na prvním stupni či na gymnáziu. Od roku 2003 pracovala jako metodička a řídila Metodicko-pedagogické centrum v Košicích. V roce 2014 přišla do NIDV. Dnes zde zastává pozici vedoucí oddělení vzdělávání a podpory. Kromě toho působí jako akademický pracovník na katedře pedagogiky FF UK v Praze.

NIDV se problematice začleňování a vzdělávání dětí/žáků-cizinců věnuje systematicky od roku 2014.

Na jaké výzvy reagoval a reaguje při implementaci podpory pro učitele v této oblasti?

Pri naštartovaní projektu to bolo hlavne etablovanie sa na území, v ktorom sa vo väčšom merítke pohybovali predovšetkým neziskové organizácie, ich oslovením, poskytnutím spolupráce a hlavne ozrejmiením role NIDV. Koordinátori 13 regionálnych centier pri krajských pracoviskách NIDV navdvižali úzku spoluprácu s externými spolupracovníkmi vo svojich regiónoch a spoločne sú pripravení riešiť problémy škôl na danom mieste v krátkom časovom období ako formou vzdelávacích programov, tak formou prvého kontaktu osobne, telefonicky alebo elektronicky na stránkach. Témy, na ktoré reagujeme, majú rôznu povahu, či už ide o legislatívny rámec, zaradenie detí/žakov-cudzincov do vzdelávacieho procesu, problémy s nedostatočnou znalosťou češtiny, spôsoby komunikácie s rodičmi, organizácia vyučovacieho procesu a ďalšie.

Mohla byste shrnout aspoň tři nejdůležitější cíle, které chce NIDV v této oblasti naplnit?

NIDV chce školám výrazne pomôcť v uspokojovaní dopytu pre vytvorenie jednotnej/univerzálnej metodiky týkajúcej sa samotného prijímania detí/žakov-cudzincov, ktorá by školám bola schopná zodpovedať základné otázky – na čo majú nárok, na aké inštitúcie sa majú obrátiť, aké publikácie sú k dispozícii, skratka ako dieťa/žiaka-cudzinka čo možno najefektívnejšie integrovať. Tým, že NIDV je inštitúcia pre ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov, realizujeme našu pomoc hlavne prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov a diskusných stretnutí.

Co je vám na problematice žáků cizinců blízké?

Možno to, že som v Českej republike cudzinka? (smích)

R. G.

POSLOVÉ INFORMACÍ: KOORDINÁTOŘI A METODICI KRAJSKÝCH CENTER PODPORY

„Jsme většinou první pomoc pro vedení škol, když se ve škole objeví žák-cizinec.“

V každém kraji České republiky najdete na pracovišti NIDV pracovníka, který je připraven poskytnout škole první pomoc se vzděláváním žáka cizince. Krajské koordinátory a ústřední metodici NIDV zajišťují, aby se pedagogická podpora šířila právě tam, kde je aktuálně zapotřebí. Jsou důležitým spojovacím článkem mezi školami, pedagogy, odbornými a vzdělávacími institucemi či neziskovým sektorem. Pomáhají s řešení problémů, předávají kontakty, hledají nové možnosti spolupráce a doporučují metodické materiály. Spektrum úkolů, které musí splnit, je široké a práce v terénu přináší stále nové situace, s kterými se musí umět vypořádat.

Deset hlavních úkolů koordinátora a metodika:

S čím mohou pomoci v problémech dětí/žáků-cizinců:

- Propojit školy s organizacemi věnujícími se problematice cizinců
- Předat informace, v čem jim tyto organizace mohou pomoci
- Poskytnout odkazy na legislativní materiály
- Poskytnout odkazy na veřejně dostupné metodiky
- Poskytnout metodické materiály vytvořené NIDV

- Poskytnout informace ke klíčovým problémům z oblasti dětí/žáků cizinců
- Odpovědět na individuální dotazy z oblasti legislativy, výuky, začleňování, financování apod.
- Zprostředkovat konzultaci s externím odborníkem
- Poskytnout vzdělání, proškolení v nabízených vzdělávacích programech
- Poskytnout prostor pro prezentaci vlastních znalostí a zkušeností

Z BĚŽNÉHO DNE KOORDINÁTORA A METODIKA

Volá paní ředitelka z města okresního formátu, že včera přišel do školy tatínek Ukrajinec a chce tam přihlásit své dva syny (6. a 8. třída). Paní ředitelka se ptá, jak postupovat, co si má od otce vyžádat, a tlumočí jeho obavy, že Česká republika chlapce vyhostí. Chystají se za týden na cizineckou policii. Mluvíme spolu o důvodech, proč se rodina rozhodla přemístit syny za otcem do České republiky – otec zde již 20 let pracuje, ví, že by synové měli na Ukrajině těžký život – není práce. Matka se stará o svého nemocného otce, na Ukrajině musí zůstat. Synové znají otce jen z občasných návštěv. Volám na cizineckou policii a zjišťuji, že otec má všechny dokumenty v pořádku, není důvod k obavám. Volám na FPoIt, jestli by poskytli doučování češtiny v místě. Je to dál od nejbližšího města, kam FPoIt dojíždí doučovat, dojíždění by komplikovalo situaci, otec navrhuje a souhlasí, že doučování svých synů rád zaplatí. Není to

obvyklé, ale díky za takový rodičovský přístup. Ředitelka volá, jestli je rozumné dát kluky do třídy „o rok níž“. Od doc. Šindelářové, naší externí konzultantky, vím, že je taková možnost vhodná, neznají jazyk a klidnějším tempem výuky, kdy nároky na ně budou rozloženy do dvou let, jim situaci ulehčíme. Po týdnu ředitelka volá, že vše je v pořádku, chlapci se bez problémů začlenili. Upozorňuji na další možná psychologická úskalí pro žáky cizince a domlouváme se, že je bude s kolegy bedlivě pozorovat. Mám dobrý pocit, že jsem pomohla.

Mgr. Jana Rösslerová,
koordinátor a metodik pro vzdělávání,
krajské pracoviště Jihlava

POMOZME SPOLEČNĚ DĚTEM CIZINCŮM, ABY U NÁS BYLY JAKO DOMA

Od roku 2014 poskytuje NIDV prostřednictvím svých krajských center podporu mateřským a základním školám, do kterých přicházejí děti/žáci-cizinci.

1. Centra „první pomoci“ při problémech se vzděláváním žáka cizince:

- Akutní poradenská činnost pro učitele individuální či prostřednictvím portálu <http://cizinci.nidv.cz>
- Zprostředkování metodického poradenství od zkušenějších učitelů, ředitelů a expertů
- Vytváření metodických materiálů a pracovních listů a poskytování základních informačních materiálů rodičům i dětem v devíti jazykových mutacích

2. Školení učitelů a ředitelů škol pro práci s dětmi/žáky cizinci, příp. ke komunikaci s jejich zákonnými zástupci

- zajištění e-learningového prostředí pro posílení interkulturních kompetencí pedagogických pracovníků
- představení alternativních možností výuky za pomoci příkladů inspirativní praxe přímo ve školách

V současné době požadují školy a učitelé vzdělávající děti/žáky cizince nejčastěji podporu v těchto oblastech

- Český jazyk jako cizí jazyk
- Zajištění překladatelských a tlumočnických služeb

Více informací:

<http://cizinci.nidv.cz>

DUEL: VÝUKA ČESKÉHO JAZYKA V ZAHRA NIČÍ

MUDr. Lucie Slavíková-Boucher

České školy bez hranic (ČŠBH) v současné době fungují v Anglii, Belgii, Francii, Německu a Švýcarsku. Jejich zakladatelkou a zároveň od roku 2003 i ředitelkou ČŠBH v Paříži je Lucie Slavíková-Boucher, která také působí i jako předsedkyně spolku ČŠBH.

Jak taková Česká škola bez hranic funguje a komu poskytuje vzdělávání?

První Česká škola bez hranic vznikla v roce 2003 v Paříži, v roce 2009 byl v Praze založen stejnojmenný spolek, který koordinuje činnost jednotlivých Českých škol bez hranic a je garantem kvality výuky, kterou školy s tímto názvem ve světě nabízejí. Spolek rovněž pomáhá vzniku dalších výukových center v zahraničí, které se modelem ČŠBH inspiřují, eviduje jejich počet, sleduje jejich vývoj. Vyvíjí vlastní výukové materiály a zahraničním školám zajišťuje metodickou pomoc. Dlouhodobě

ČESKÉ ŠKOLY BEZ HRANIC

se zabývá problematikou zahraničních Čechů a jejich vztahu k mateřskému státu. Výuka v Českých školách bez hranic se zaměřuje na češtinu a české realie pro děti ve věku od 18 měsíců do 15 let za hranicemi ČR jako doplnění každodenního vzdělání, které děti českého původu získávají v zahraničních školách. Vyučují podle vlastního vzdělávacího programu v souladu s Rámcovým programem MŠMT.

Kolika dětem v současnosti poskytuje ČŠBH vzdělání?

V Českých školách bez hranic se ve školním roce 2017/2018 vzdělává přes 700 žáků. V dalších spolupracujících institucích – českých zahraničních školách (jedná se o školy, které většinou vyučují v menší časové dotaci, nicméně jsou spolkem ČŠBH evidovány a spolupracují s ním; některé na rozšíření výuky na úroveň ČŠBH pracují a plánují se časem stát jeho plnohodnotnou součástí) se letos vzdělává téměř 2500 dětí, celkem tedy síť českých škol v zahraničí navštěvuje přes 3200 žáků, napříč všemi kontinenty.

Jsou děti, které chodí do ČŠBH, v dané zemi cizinci?

Děti, které k nám přicházejí z ČR, se pochopitelně v nové zemi mohou

Začleňování žáků cizinců je v současnosti velkým tématem. Nesmíme ale zapomínat na děti, které žijí v zahraničí, mají české kořeny, a tedy i velkou pravděpodobnost, že se jednou do České republiky vrátí, ať už za studiem, prací anebo jen za poznáním své minulosti. V současnosti existují dvě

(a většinou to tak je) cítit jako cizinci. V tom případě jim ČŠBH pomáhají se integrovat. Po týdnu stráveném v novém, neznámém, a často tedy stresujícím prostředí přijdou do české školy, kde „to znají“, používání školního jazyka je nenamáhá, všemu rozumějí. Většina našich žáků má minimálně dvě občanství (mezi ně patří i ti, kteří přicházejí z Čech, případně z jiného konce světa), děti z výhradně českých manželství do našich škol dochází spíše sporadicky (pak se většinou jedná o zaměstnance českých zahraničních institucí nebo českých firem).

Existují nějaké jednotné osnovy, a pokud ano, čím se liší od těch českých?

Ano, České školy bez hranic mají vlastní vzdělávací program, který byl vytvořen v souladu s RVP MŠMT ČR. Zahrnuje vlastně jen dvě vzdělávací oblasti – český jazyk a literaturu a české realie. Rozsahem výuky se od českých škol neliší; v našich školách se možná učí více projektově. To má několik důvodů – projektové vyučování děti baví, umožňuje propojit školní prostředí s reálným světem. Navíc v našich třídách je méně žáků než v obyčejných základních školách, a proto se projekty realizují snadněji.

Jaké materiály používají učitelé v ČŠBH?

Většinou pracují s různými českými učebnicemi, které doplňují o vlastní výukové materiály. Některé školy si začaly vytvářet i učebnice vlastní, zaměřené spíše na výuku češtiny jako druhého jazyka.

velké organizace, které umožňují dětem v zahraničí zůstat v kontaktu s českým jazykem a českou kulturou, Evropské školy (EŠ) a České školy bez hranic (ČŠBH). Zeptali jsme se jejich představitelky, Lucie Slavíkové-Boucher a Dany Musilové, jak tyto školy fungují a jaké vzdělávání dětem poskytují.

Vítání jara v bruselské škole / Z archivu PhDr. Dany Musilové (EŠ)

EVROPSKÉ ŠKOLY – MULTILINGVÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

PhDr. Dana Musilová

Posláním EŠ je poskytovat multilingvální a multikulturní vzdělání na úrovni předškolního, primárního a sekundárního stupně, které je ukončeno tzv. Evropskou maturitou (European Baccalaureate) uznávanou ve všech členských státech EU i v řadě dalších zemí. V EŠ jsou vzdělávány děti pracovníků institucí Evropské unie, stálých reprezentací a dalších zastoupení, na základě uzavřených smluv děti pracovníků soukromých společností a v případě volné kapacity i děti ostatních osob.

Dana Musilová působí v Evropských školách (EŠ) od roku 2005 jako inspektorka pro předškolní a primární cyklus.

Jak Evropské školy fungují a komu poskytují vzdělávání?

Evropské školy (EŠ) jsou oficiální nadnárodní vzdělávací instituce vzniklé na základě mezivládních dohod zemí Evropské unie, z nichž zásadní je tzv. Úmluva o Statutu Evropských škol podepsaná v Lucemburku 21. června 1994. Ve všech těchto zemích mají Evropské školy právní postavení veřejných institucí. Česká republika přistoupila k systému Evropských škol podpisem Úmluvy o Statutu Evropských škol v srpnu 2004.

V jakých zemích Evropské školy fungují a kolika dětem poskytují vzdělání?

V současnosti existuje 13 Evropských škol tzv. typu I, které jsou založeny na výše uvedených principech. Tyto školy se nacházejí v šesti evropských zemích (Belgie, Holandsko, Lucembursko, Itálie, Německo, Španělsko) a vzdělává se v nich více než 26 000 žáků. Systém Evropských škol se v posledních letech otvírá. Kromě původních škol typu I v některých členských státech poskytují vzdělání školy, které získaly akreditaci Nejvyšší rady EŠ. Vzdělávání poskytované těmito národními školami respektuje principy a kurikulum Evropských škol. Tyto školy existují v Dánsku, Estonsku, Francii, Holandsku, Irsku, Itálii, Lucembursku, Německu, Řecku a Velké Británii a jejich počet se stále zvyšuje. Více informací o všech typech EŠ je možné najít na webové stránce www.eursc.eu nebo www.msmt.cz.

Jaká jsou specifika vyučování v Evropských školách?

Průběh vzdělávání v Evropských školách je členěn do tří cyklů:

- Mateřská škola od 4 do 6 let věku dítěte
- Primární cyklus 1. – 5. ročník
- Sekundární cyklus 1. – 7. ročník

Výuka probíhá v jazykových sekcích, ve kterých jsou žáci vyučováni ve svém mateřském jazyce. Pokud není ve škole pro některé žáky jazyková sekce zřízena, je jim při splnění určitých podmí-

nek zajišťováno vyučování mateřského jazyka. Od školního roku 2004/2005 jsou zřízeny české jazykové sekce na primárním stupni EŠ Brusel III a Lucemburk II, ve školním roce 2011/2012 byla otevřena česká sekce na sekundárním stupni EŠ Brusel III. Výuka českého jazyka je dále zajištěna např. v Mnichově, Karlsruhe, Frankfurtu nad Mohanem, Varese, distančně v Bergenu.

Existují nějaké jednotné osnovy, a pokud ano, čím se liší od těch českých?

Vzdělávací program/kurikulum a učební osnovy jsou kromě mateřského jazyka společné pro všechny sekce. Učební osnovy vycházejí z českých Rámcových vzdělávacích programů, jsou však přizpůsobeny specifickým podmínkám výuky v EŠ. Všechny učební osnovy jsou zpřístupněny na stránkách EŠ www.eursc.eu a na webu MŠMT.

Existují metodická doporučení, která by mohli aplikovat učitelé žáků cizinců v ČR?

V EŠ je v současnosti zdůrazňován tzv. holistický přístup k žákovi, tj. rozvíjení osobnosti jako celku, a vzdělávání založené na osvojování kompetencí. Vzhledem k rozmanitosti složení tříd (žáci s různou délkou pobytu v cizině, s různou úrovní osvojení českého jazyka, žáci bilingvní a multilingvní, žáci se SVP apod.) je nezbytný individuální přístup ke každému žákovi a spolupráce s rodinou.

DVA ÚHLY POHLEDU: JAKO ŘEDITELKA I JAKO LEKTORKA

„Děti vracející se z ciziny nemají na různých ustlano, často musí bojovat s předsudky a závistí.“

Z archivu PhDr. Jitky Kendíkové

PhDr. Jitka Kendíková

Jitka Kendíková je ředitelkou Základní školy a Gymnázia J. Gutha-Jarkovského v Praze. Dlouhodobě se věnuje problematice vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, inkluzi a vzdělávání dětí/žáků-cizinců v ČR nebo dětí z českých nebo smíšených rodin v zahraničí. V současnosti působí také jako odborný garant NIDV pro problematiku vzdělávání žáků cizinců v českých základních a středních školách.

S jakými dotazy se na vás pedagogičtí pracovníci nejčastěji obrazejí?

Spektrum dotazů je poměrně široké a přicházejí v určitých vlnách. Na počátku školního roku se učitelé většinou ptají, jakým způsobem zařadit cizince do české školy, jakou podporu jim mají

poskytnout, co doporučit, případně jak pracovat s rodinou. V lednu se pak začínou objevovat dotazy směřující k přijímacím zkouškám, tedy na jakou podporu mají cizinci právo apod. Poté přicházejí dotazy směřující k maturitní zkoušce. Bohužel se často stává, že se respondenti ptají ve chvílích, kdy už je na pomoc pozdě. V poslední době se také často objevuje dotaz, kdy poslat žáka-cizince do pedagogické poradny a jak se vyznat v doporučeních, která tyto instituce vydávají.

Dlouhodobě se věnujete problematice začleňování českých dětí po studiu v cizině. S jakými překážkami se tyto děti musejí vyrovnávat?

Bohužel tyhle děti to mají v podstatě stejně těžké jako cizinci. Navíc od nich mnozí učitelé, někdy i rodiče očekávají, že vplují do české školy jako po másle, protože přece mluví česky. Často jsou také zvyklé na odlišný vzdělávací systém a jiné metody práce. Bohužel se také stává, že musí bojovat s předsudky či závistí. Od 1. 9. 2017 vešly v platnost změny v zákoně, pokud jde o děti, které se vrací do českého systému po pobytu v zahraničí. Po těchto změnách jsme dlouho volali. Tito žáci budou mít nyní nárok na „úlevy“ u přijímacích zkoušek na střední školy – zkouška z češtiny může být v tomto případě nahrazena pohovorem. A u maturit lze prodloužit dobu písemných zkoušek či bude možnost používat slovník.

Také do vaší školy přicházejí děti cizinci a české děti ze zahraničí. Jakou podporu jim poskytnete?

Těmto žákům pomáháme formou výuky češtiny pro cizince, kdy jsou rozděleni do skupin dle úrovně znalosti českého jazyka, případně dalších specifik. Kromě toho se je snažíme hodnotit slovně a motivovat je tak k lepším výkonům.

POTŘEBUJETE PORADIT S INKLUZÍ?

Obraťte se na naše centra podpory!

Centra podpory na krajských pracovištích NIDV rozšířila v rámci nového projektu Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi své služby. Od září tak kromě integrace žáků cizinců, podpory nadaných a strategického řízení a plánování nabízí možnost konzultovat otázky spojené s inkluzí ve školách. Kromě poradenské a konzultační činnosti se budou centra podílet také na organizaci pravidelných informačních seminářů pro pedagogickou i širokou veřejnost.

Podpora přímo v terénu

Krajští metodici a konzultanti budou kromě poskytování konkrétní metodické podpory schopni školám doporučit zařízení či organizace, které poskytují v daném regionu expertní služby, například v oblasti zdravotního či sociálního znevýhodnění, poradenské činnosti, speciální pedagogiky nebo dětské psychologie. Zároveň mohou školám poradit, jakou formu profesní podpory u svých pracovníků zvolit, nebo je propojit s dalšími aktivními školami v kraji.

Sítě krajských škol

Ve všech krajích probíhá výběr 24 škol, z nichž polovina získá komplexní podporu: mentory pro učitele, kouče pro ředitele, služby školních psychologů, speciálních pedagogů a dalších odborníků, pomoc s nastavením služeb školního poradenského pracoviště nebo kurzy dalšího vzdělávání. Nabídka pro druhou polovinu škol zahrnuje především metodickou či poradenskou podporu a kurzy DVPP z oblasti inkluzivního vzdělávání. Celkem bude podpořeno 336 škol v celé republice.

Interaktivní databáze

V rámci nového projektu vznikne také interaktivní mobilní databáze společného vzdělávání, která bude volně ke stažení na internetu. Pedagogové i rodiče tak mohou mít elektronického průvodce inkluzivní problematikou stále při ruce. Brzy bude možné sledovat aktivity a výsledky projektu také na facebooku a webových stránkách.

PODPORA CIZINCŮ V ROVNÉM PŘÍSTUPU KE VZDĚLÁVÁNÍ A V PRACOVNÍ INTEGRACI

Jednou z neziskových organizací, s nimiž NIDV spolupracuje při vytváření sítě podpory školám, je META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, která od roku 2004 podporuje cizince ve vzdělávání a pracovní integraci. Nabízí také podporu pedagogům, při řešení specifických potřeb dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem, zajišťuje poradenství, organizuje jazykové kurzy češtiny a doučování. Pro pedagogy vytváří metodické a výukové materiály, spravuje informační portál www.inkluzivniskola.cz a pořádá akreditované semináře.

PhDr. Kristýna Titěrová pracuje v organizaci META od roku 2009. Co se pro ni od té doby změnilo a co považuje za největší úspěchy?

META se od té doby stala docela velkou organizací, náš počet se ztrojnásobil a stejnou měrou (možná i víc) se rozšířila i naše agenda. Věnujeme se mnoha tématům a myslím, že se nám docela daří naplňovat naše vize a cíle. Osobně mám radost z několika věcí. Například už druhým rokem budeme pořádat roční intenzivní přípravný kurz pro budoucí středoškoláky, kteří přišli rovnou ze zahraničí, nerozumí česky a kvůli tomu by na SŠ neměli šanci. My je rok učíme česky a zároveň to propojujeme i s výukou obsahů předmětů ze ZŠ (přírodopis, zeměpis, dějepis atd.). Dostanou tak šanci studovat na adekvátní SŠ. Další projekt, z kterého mám radost, je pilotní intenzivní výuka češtiny jako druhého jazyka na dvou ZŠ v Praze, kde si ověřujeme vzdělávací obsah češtiny jako druhého jazyka (ČDJ), který jsme vytvořili v minulých projektech. Radost mám taky z novely školského zákona, protože se konečně podařilo prosadit nárokovou podporu pro děti s odlišným mateřským jazykem ve školách.

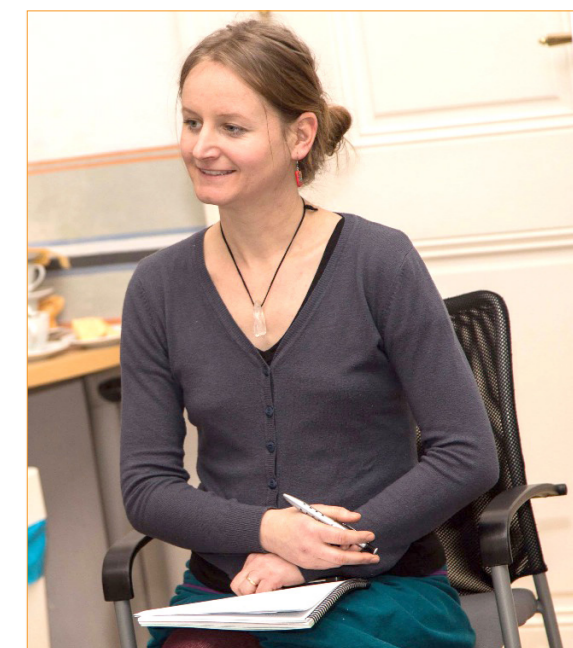
V rámci METY vyvíjíte e-learningovou platformu pro žáky cizince. Na vašem webu lze najít pilotní verzi.

V praxi to zatím funguje tak, že se kdokoliv může přihlásit a pak může začít procvičovat češtinu. Cílem je podpořit děti, které ve škole třeba nemohou navštěvovat kurz češtiny, s češtinou začínají a učitel si s jejich podporou neví rady nebo na ni nemá čas. Zatím je určen pro začátečníky a jsou tam jen témata související se školou, ale momentálně již dokončujeme i téma volného času.

Vaše organizace nabízí metodickou podporu školám. V kolika školách působíte a jak podpora z vaší strany probíhá?

Máme dvě pilotní ZŠ a dvě MŠ, kde pracujeme hodně intenzivně, ale poradenství nabízíme všem. Větší a intenzivnější spolupráci pak máme s dalšími asi pěti školami, zbytek jsou pak samostatní učitelé, kteří se na nás obrazejí s žádostí o podporu. Někdy postačí telefonicky či e-mailem nasměrovat na informace nebo materiály, jindy jedeme do školy a pomáháme více detailně a konkrétně. Třeba hospitací na hodiny, společným promýšlením, jak může být organizovaná podpora konkrétního žáka na škole, nastavení IVP atd. Můžeme také zprostředkovat kontakt s rodiči, to dělají naši sociální pracovníci.

Na stránkách inkluzivní školy lze najít volně ke stažení řadu výukových listů pro výuku žáků-cizinců.

Z archivu PhDr. Kristýny Titěrové

PhDr. Kristýna Titěrová

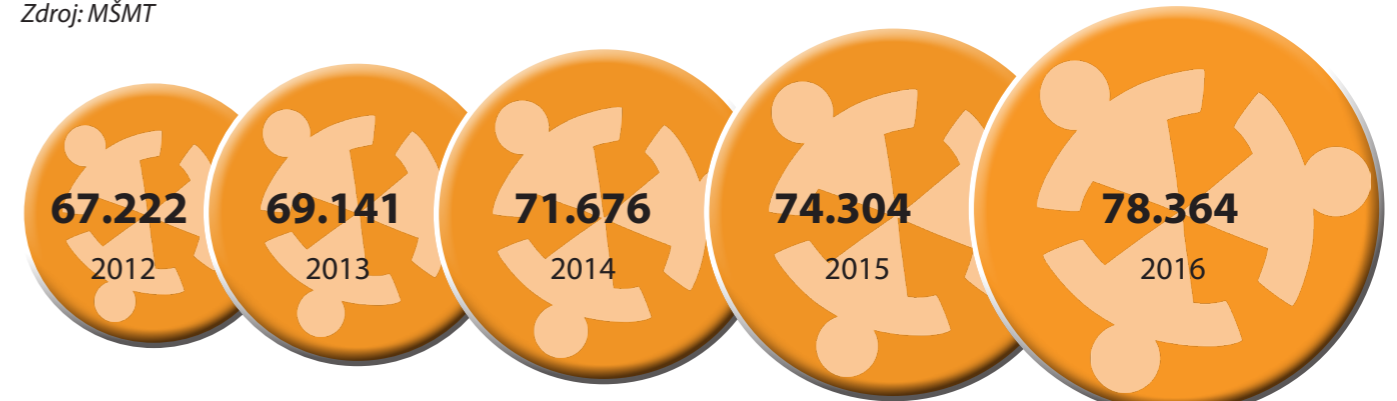
Letos procházejí materiály postupnou revizí, příští rok bychom chtěli umístit na web velké množství nových materiálů, které vznikají v rámci výše zmíněných projektů.

Můžeme se od Mety těšit na nějaké další projekty nebo materiály pro podporu pedagogů při výuce češtiny jako druhého jazyka?

Ano, do června 2018 bychom měli vydat metodiku k výuce češtiny jako druhého jazyka, kterou ověřujeme v rámci pilotáže. Vzniknou také ucelené výukové materiály na web. Z projektu pro budoucí středoškoláky zase vznikne učebnice pro náctileté, která na „trhu“ zatím úplně chybí. Doufám, že se nám to všechno podaří a bude to pak dobře sloužit.

Přehled počtu dětí/žáků-cizinců navštěvujících všechny typy škol v letech 2011 až 2016

Zdroj: MŠMT

KRAJSKÁ CENTRA PODPORY NIDV

Kontakty na koordinátory a metodiky

VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI NIDV LISTOPAD – PROSINEC 2017

Název akce	Termín	Místo konání	Stručná anotace – hlavní téma
Celostátní konference „Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky-cizince“	20. 10. 2017	MŠMT, Praha	Zkušenosti a příklady dobré praxe institucí a pedagogů zabývajících se podporou DŽC
Konference „Kulatý stůl Podpora ZUŠ“	14. 11. 2017	Novoměstská radnice Praha 2	Koncepce NIDV v DVPP ZUŠ, priority a příklady dobré praxe
Digitální technologie ve výuce	20. a 21. 11. 2017	Hotel Jezerka, Seč	6. mezinárodní konference Praktické využití na školách
Celostátní porada ředitelů DDM, středisek volného času a stanic zájmových činností	23. až 25. 11. 2017	Hotel Jezerka, Seč	Legislativa, nové trendy, otázky managementu SVČ
3. mezinárodní konference k profesnímu rozvoji učitelů	30. 11. 2017	Národní technická knihovna v Praze	Téma: Začínající učitel
Setkání ministra školství s účastníky mezinárodních olympiád a dalších soutěží	13. 12. 2017	Národní technická knihovna v Praze	90 soutěžících, kteří se účastnili 16 mezinárodních olympiád a soutěží v zahraničí v r. 2017

KONFERENCE PRO PEDAGOGY

Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky-cizince

- Teoretická východiska společného vzdělávání, legislativa, dotace
- Podpůrná opatření pro děti/žáky-cizince
- Rozvíjení komunikačních kompetencí, učební strategie a výukové metody
- Metodické a výukové materiály
- Příklady inspirativní praxe

**20. 10. 2017 od 9 hodin,
MŠMT, Karmelitská 529/5, Praha 1 (sál C 081)**

Těšíme se na setkání s vámi na 2. ročníku konference, který se bude konat 10. 10. 2018.

Bulletin NIDV

Zpravodaj pro pedagogické pracovníky
číslo 3, ročník VI, říjen 2017
Vydává Národní institut pro další vzdělávání

Redakční zpracování:

Alena Faberová

Adresa redakce:

Senovážné náměstí 25, Praha 1, 110 00
www.nidv.cz

Redakce si vyhrazuje právo texty redigovat a krátit.

Na vydání spolupracovali:

Renée Grenarová, Blanka Jaurisová

Grafické práce a zalomení:

Jaroslav Štátný

Fotografie na titulní straně:

Z archivu PhDr. Dany Musilové (EŠ)

Fotografie:

Archiv NIDV, není-li uvedeno jinak.

Tisk:

Tiskárna LD s.r.o., Praha